

Journal of Social Intervention: Theory and Practice –
2023 – Volume 32, Issue 3, pp. 60–62
<http://doi.org/10.18352/jsi.785>

ISSN: 1876-8830

URL: <http://www.journalsi.org>

Publisher: Rotterdam University of Applied Sciences
Open Access Journals

Copyright: this work has been published under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works 3.0 Netherlands License

Charlotte Vissenberg associate lector bij het Lectoraat
Klantenperspectief in Ondersteuning en Zorg,
Kenniscentrum Maatschappelijke Innovaties Flevoland,
hogeschool Windesheim in Almere. Charlotte leidt het
thema Veerkrachtig opgroeien en opvoeden.

E-mail: c.vissenberg@windesheim.nl

Evert-Jan Velzing, lector bij het Lectoraat Urban
Innovation, onderdeel van Kenniscentrum
Maatschappelijke Innovaties Flevoland, hogeschool
Windesheim in Almere.

E-mail: e.j.velzing@windesheim.nl

CHARLOTTE

VISSENBERG,

EVERT-JAN VELZING

VAN DE BOEKENREDACTIE

KANSENGELIJKHEID

In deze boekenrubriek staat het thema kansengelijkheid centraal. Ondanks diverse inspanningen om de kansengelijkheid te bevorderen, zijn de sociaal-economische verschillen in Nederland onverminderd groot (Vrooman et al., 2023). Deze ongelijkheid neemt toe en is terug te zien in de gezondheid en levensverwachting van mensen, in waar en hoe mensen wonen, in hun omgeving, en in de wijze waarop kinderen en adolescenten zich bewegen door het onderwijssysteem (Grootegoed et al., 2022). Kansengelijkheid wordt doorgegeven van generatie op generatie en is daarmee een hardnekkig probleem.

Wat kunnen sociaal werkers nu leren van de pogingen die de afgelopen jaren ondernomen zijn in beleid en praktijk om gelijke kansen te bevorderen? In deze boekenrubriek staan twee boeken centraal die reflecteren op het bevorderen van gelijke kansen in Nederland vanuit twee verschillende disciplines: een filosofisch sociologisch perspectief en het perspectief van de fysieke en sociale publieke ruimte.

Ongelijkheid is zo slecht nog niet

In *De feilbare mens. Waarom ongelijkheid zo slecht nog niet is* reflecteert psycholoog en filosoof Kees Vuyk kritisch op de aannames die onder het gelijkheidsideaal liggen en de onbedoelde uitwerking daarvan. Het huidige gelijkheidsideaal heeft geleid tot een mensbeeld waarin ieder

individueel verantwoordelijk is voor zijn eigen succes, met meer ongelijkheid als gevolg. Vuyk betoogt dat mensen *niet* gelijk zijn en dat we verschillen tussen mensen niet moeten negeren, maar deze juist moeten erkennen. Als basis voor een meer rechtvaardige samenleving pleit hij voor een nieuw mensbeeld, 'de feilbare mens'. Dit mensbeeld erkent verschillen tussen mensen en inspireert daarmee tot een samenleving waarin mensen elkaar, - juist vanwege deze verschillen -, nodig hebben (Vuyk, 2019).

Kansen die de publieke ruimte biedt

In *Gezonde stad. Uitsluiting en ontmoeting in de publieke ruimte* bespreken Klasien Horstman en Mare Knibbe de invloed van de publieke ruimte op het leven van mensen. De fysieke en sociale kwaliteit van de publieke ruimte zijn onder andere bepalend voor de gezondheid van mensen. Horstman en Knibbe presenteren uiteenlopende voorbeelden uit hun eigen etnografisch onderzoek. Aan bod komen ervaringen van beschikbaarheid, veiligheid en toegankelijkheid en hoe deze van invloed zijn op de mogelijkheden die mensen hebben om bijvoorbeeld gezondheidsvaardigheden te ontwikkelen. De auteurs houden een sterk pleidooi voor het gebruik van burgerkennis en een participatieve aanpak van de publieke ruimte (Horstman & Knibbe, 2022).

Randvoorwaarden voor meer kansengelijkheid

In allebei de boeken komt ten eerste naar voren dat de samenleving steeds meer uiteenvalt in verschillende groepen, die weinig contact met elkaar hebben. Mensen van verschillende leeftijden, met verschillende opleidingsniveaus en achtergronden komen elkaar weinig tegen in het dagelijks leven, waardoor het wederzijdse begrip en daarmee de solidariteit afneemt.

Ten tweede laten de auteurs zien dat deze segregatie leidt tot een situatie waarin een klein deel van de samenleving beleid formuleert voor een grote groep mensen, die daar weinig of geen inspraak in heeft. De wijze waarop er over elkaar wordt gesproken (polarisatie) en de wijze waarop wijken worden ingericht, zijn daar uitingen van. Dat is problematisch, want juist onderling begrip, solidariteit en democratisering van inspraak vormen de basis voor meer kansengelijkheid.

Beide boeken bieden concrete aanknopingspunten die waardevol zijn voor het gesprek over kansengelijkheid. Deze aanknopingspunten variëren van het stellen van fundamentele vragen over de aannames die onder het debat over kansengelijkheid liggen en het bevragen van deze aannames door Vuyk, tot het bieden van concrete strategieën en handreikingen voor het

VAN DE BOEKENREDACTIE

verbeteren van inspraak door Horstman en Knibbe. Voor sociaal werkers, beleidsmedewerkers en politici die worstelen met het hardnekkige complexe probleem van kansenongelijkheid, vormen ze een rijke bron van inspiratie. Deze publicaties kunnen daarnaast gelezen worden als een uitnodiging tot meer politiserend handelen van sociaal werkers. Zij nodigen uit tot kritische reflecties op het huidige (overheids)beleid en op datgene, wat van sociaal werkers gevraagd wordt op basis van dit beleid.

Kansenongelijkheid is een complex probleem dat zich in verschillende domeinen, zoals onderwijs, gezondheid en huisvesting, manifesteert. De aanpak van kansenongelijkheid wordt gekenmerkt door versplintering: op ieder beleidsterrein worden de problemen met eigen instrumenten bestreden. Dit onderscheid is kunstmatig en contraproductief, omdat de levens van mensen immers niet onder te verdelen zijn in verschillende van elkaar losstaande domeinen.

In het kenniscentrum Maatschappelijke Innovaties Flevoland staat het interdisciplinair beleidsterreinoverstijgend onderzoeken van maatschappelijke thema's als bestaanszekerheid, kansengelijkheid, en de inclusieve stad centraal. In lijn met deze benadering vormen de besproken boeken een pleidooi voor een integrale aanpak. Ze laten zien dat democratisering van inspraak, het beter inrichten van het politiek-bestuurlijke systeem, het anders nadenken over gelijkheid, en het bevorderen van solidariteit, randvoorwaarden zijn voor meer kansengelijkheid.

REFERENTIES

- Grootegoed, E., Winsemius, A., Noordegraaf-Eelens, L., & Dannenberg, E. (2022). Gezondheidsachterstanden aanpakken bij de bron: minder leefstijl, meer bestaanszekerheid. *TSG-Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 100(1), 32–33.
- Horstman, K., & Knibbe, M. (2022). *Gezonde stad. Uitsluiting en ontmoeting in de publieke ruimte*. Utrecht: Uitgeverij de Graaff.
- Vrooman, C., Boelhouwer, J., Iedema, J., & Van der Torre, A. (2023). *Eigentijdse ongelijkheid. De postindustriële klassenstructuur op basis van vier typen kapitaal*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Vuyk, K. (2019). *De feilbare mens. Waarom ongelijkheid zo slecht nog niet is*. Utrecht: Uitgeverij Ten Have.